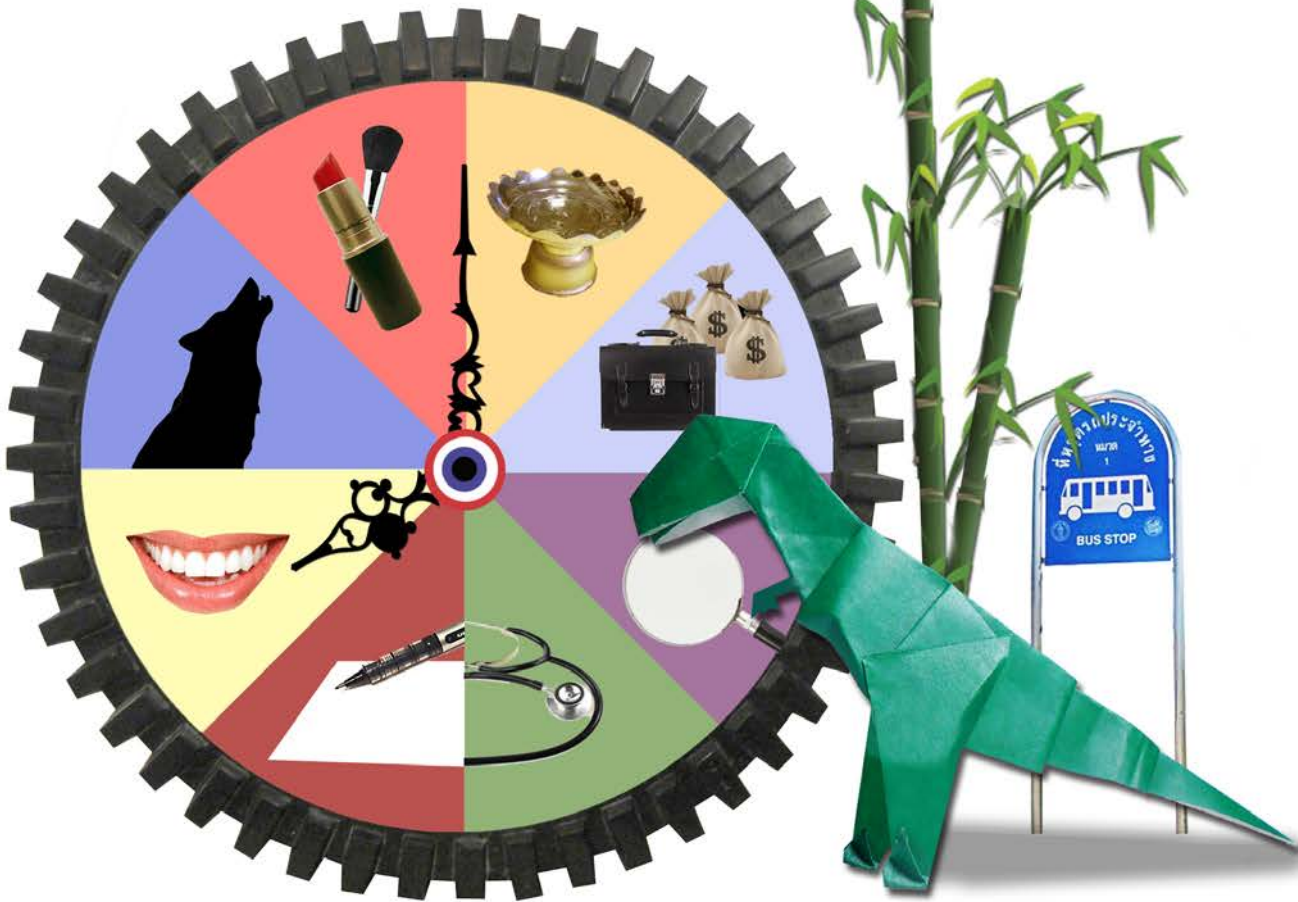

อ่าน คิด เขียน

รวมบทวิจารณ์วรรณกรรม
ของนักวิจารณ์วรรณกรรม

เล่ม 2

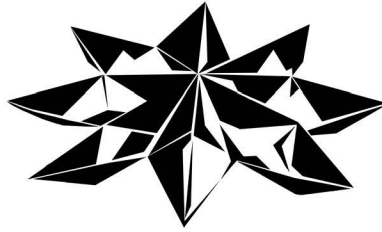
บทวิจารณ์วรรณกรรม:

วงกลม | ป่วย | บันทึกวันเปิดเทอม
บุพการี | น่านมสีแดง | รอยยิ้มและเสียงหัวเราะ | หัวใจไดโนเสาร์
มักกะลีผล | เพลงชาติไทย | เดี่ยวดายใต้ฟ้าคลั่ง
หวาด | คินมาตกรรม | ม้าสีฟ้าเจ้านาย
นักสะกดรอย | สงครามชีวิต

ติดตามเรื่องราวเกี่ยวกับการอ่าน-คิด-เขียนบทวิจารณ์

และ ผลงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ต่างๆ

ได้ที่ **FACEBOOK FANPAGE : อ่าน-คิด-เขียน**

อ่าน-คิด-เขียน:

รวมบทวิจารณ์วรรณกรรมของนักเรียนวรรณกรรม 2

ทรงกลด ลิ้มปิพัฒน	คงกฤษ ไตรยวงศ์
นลิน ลินธูประมา	นิชานันท์ นันทศิริศรี
เสาวภาคย์ ชันม่น	อดุล จันทศักดิ์ ชัยชาญ ปรารงค์ประทานพร
วิภาวี วงศ์วนิจิตต์	ชญวลี ศรีสุข
วรรษยา เลี้ยวเทียนไชย	พรชัย แสนยะมูล มารุต เหล็กเพชร
จิตภา ตียะศิริตานนท์	วัชร สัจจะสารสิน
จรณินท์ ติวโหวหาร	ทศพล ศรีพุ่ม
พิมพ์พญา เจริญศิริพันธ์	สายวรุณ สุนทโรทก
สุรพันธ์ พงษ์พิยเดช	อาทิตย์ ศรีจันทร์
อินทิพร ปัญญาพาสุข	คามิน คมนีย์
นารินทร์ แสงศรี	ศิริประภา ชวะนะญาณ
ชาลี อัครตนาพร	‘กัลปพฤกษ์’
มนพร หล่อเพ็ญศรี	วุฒินันท์ ชัยศรี

ก้องสกล เหลืองสอาด ธาม ไสธระประการ พรชชล อัครฤทธิไกร ญาณิศา สระบัว

ลฎาภา อินทรมหา นินนิมมาน ยอดเมือง บุญยานุช พินิจนิยม

ปอ เปรมสำราญ อีสวรรณ ปิตินากร นันดานี

ชัมย์กร แสงกระจ่าง สุวรรณ เกรียงไกรเพ็ชร

หัตถกกาญจน์ อารีศิลป์

อ่าน-คิด-เขียน:

รวมบทวิจารณ์วรรณกรรมของนักเรียนวรรณกรรม เล่ม 2

ลิขสิทธิ์ผลงานเป็นของผู้สร้างผลงาน จัดทำโดย

หัตถกกาญจน์ อารีศิลป์ จรณินทร์ ตัวโหวหา จิตาภา ตีเยศิริตานนท์ ชารี อำวัฒนาพร ทรงกลด ลิมพิพัฒน์
นลิน ลินธูประมา นารินทร์ แสงศรี พิมพ์พญา เจริญศิริพันธ์ มนพร หล่อเพ็ญศรี วรัชชา เลี้ยวเทียนไชย
วิภาวี วงศ์วนิชจิตต์ สุรพันธ์ พงษ์พิเดช เสาวภาคย์ ชันมัน อินทิพร ปัญญาพาสุข อลงกต ใหม่ด้วง (กัลปพฤกษ์)
คงกฤษ ไตรยวงศ์ นิกร เกตุกุล (คามิน คมนีย์) ชัญวลี ศรีสุโข ชัยชาญ ปรางค์ประทานพร นิษานันท์ นันทศิริพันธ์
พรชัย แสนยะมูล มารุต เหล็กเพชร วัชรระ เพชรพรหมศร (วัชรระ ลัจจะสารสิน) วุฒินันท์ ชัยศรี สายวรุณ สุนทรโธก
ศิริประภา ชวณะญาณ อุดล จันทศักดิ์ (อัคนี หฤทัย) อาทิตย์ ศรีจันทร์ ทศพล ศรีพุ่ม ก้องสกุล เหลืองสอาด
ธาม โสธรประภากร พรหมชล อัครฤทธิไกร ลฎาภา อินทรมหา นินนิมมาน ยอดเมือง ญาณิศา สระบัว อีสวรรณ ปิติภากร
นัทธมน เปรมสำราญ (ปอ เปรมสำราญ) ประธาน สำราญรัมย์ (นันทานี) จามรี ดันไพฑูริย์ดี กิตติคุณ คัมภีรานนท์
อ้อมแก้ว กัลยาณพงศ์ ชัยมิตร บางคมบาง สุวรรณา เกียรติไกรเพ็ชร

เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ: 978-616-440-923-1

พิมพ์ครั้งแรก: สิงหาคม 2560 (500 เล่ม)

จัดพิมพ์โดย: หัตถกกาญจน์ อารีศิลป์

พิมพ์ที่โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

E-mail: cuprint@hotmail.com โทร. 0-2218-3549-50, 0-2218-3563

***ได้รับทุนสนับสนุนการจัดทำต้นฉบับและการจัดพิมพ์บางส่วนจาก “โครงการสู่ความเป็นเลิศ
ด้านภาษาและวรรณคดีไทย” ภายใต้ “โครงการยุทธศาสตร์สู่ความเป็นเลิศด้านศิลปะไทย”
สำนักบริหารวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประจำปีงบประมาณ 2560***

บรรณาธิการ: หัตถกกาญจน์ อารีศิลป์

กองบรรณาธิการ: ชารี อำวัฒนาพร ลฎาภา อินทรมหา นลิน ลินธูประมา พิมพ์พญา เจริญศิริพันธ์
เสาวภาคย์ ชันมัน นินนิมมาน ยอดเมือง บุญยนาช พินิจนิยม

พิสูจน์อักษร: พิมพ์พญา เจริญศิริพันธ์ นลิน ลินธูประมา จิตาภา ตีเยศิริตานนท์

นินนิมมาน ยอดเมือง ปารเมศ อภัยฤทธิรงค์ กรกนก บุญมรดก

ประชาสัมพันธ์: นินนิมมาน ยอดเมือง พิมพ์พญา เจริญศิริพันธ์ บุญยนาช พินิจนิยม

ส่งจองหนังสือ: เสาวภาคย์ ชันมัน พิมพ์ภัทร ชุมแก้ว

ป ระสานงานจัดพิมพ์: นลิน ลินธูประมา

ศิลปกรรมรูปเล่ม: ชารี อำวัฒนาพร ลฎาภา อินทรมหา

ออกแบบปก: เมธาวี เทวรังษี ชารี อำวัฒนาพร

ภาพถ่าย: ลฎาภา อินทรมหา บุญยนาช พินิจนิยม เสาวภาคย์ ชันมัน ณัฐฐิดา นวลหนูปล้อง จารุวรรณ บุญศรี

ที่ปรึกษา: หัวหน้าภาควิชาภาษาไทย (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริพร ภักดีผาสุข)

อรพินท์ คำสอน การณิการ์ ธนอมปัญญารักษ์ สุณิศา เจริญนา

จัดทำนาย: เพจ “อ่าน-คิด-เขียน” <https://goo.gl/bQCBBr5>

หัตถกกาญจน์ อารีศิลป์

E-mail: a.hattakarn@gmail.com, arts.readthinkwrite@gmail.com โทร.063-519-9561

***รายได้หลังหักค่าใช้จ่ายสมทบทุนเข้าโครงการพัฒนาทักษะการเขียนบทวิจารณ์ของนิสิต เพื่อจัดพิมพ์หนังสือ “อ่าน-คิด-เขียน” เล่ม 3 ***

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักงานหอสมุดแห่งชาติ

National Library of Thailand Cataloging in Publication Data

อ่าน-คิด-เขียน: รวมบทวิจารณ์วรรณกรรมของนักเรียนวรรณกรรม เล่ม 2.-กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2560. 256 หน้า - (อ่าน-คิด-เขียน).

1. วรรณกรรม-ประวัติและวิจารณ์. I. หัตถกกาญจน์ อารีศิลป์. II. ชื่อเรื่อง.

809

ISBN 978-616-440-923-1

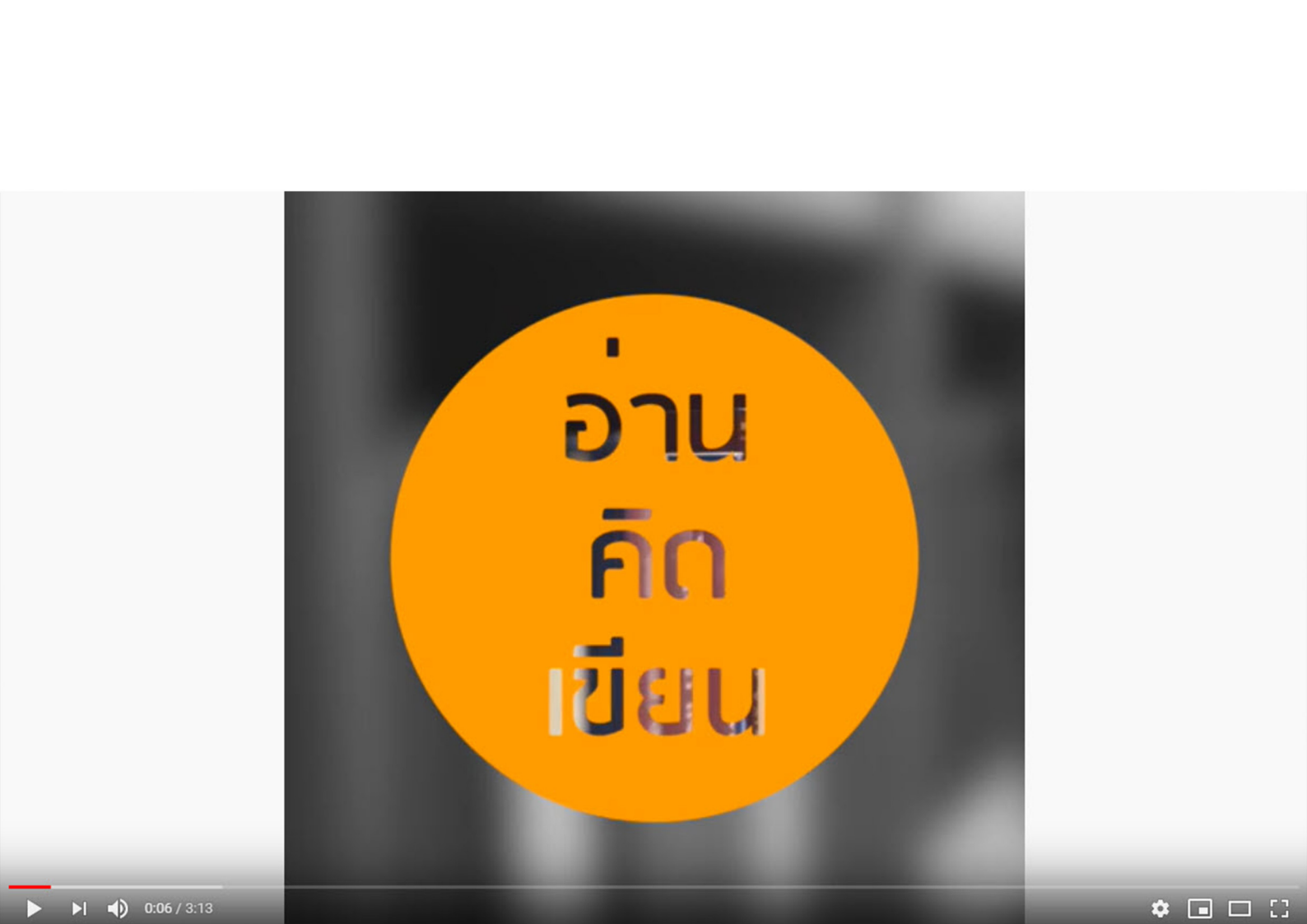

จำหลักไว้

เรียนอักษรรักอักษรรู้อักษร
พยัญชนะสระซ้อนร่ำร้ายเสียง
ความหมายย่ำความหมายมาร้ายเรียง
ดาลใจเพียงแค่นี้ได้เห็นเป็นหลงรัก
รักในคำทุกคำอ่านรรพคำ
รักในเสียงที่รู้ว่ามีเบาหนัก
รักในภาพทุกภาพซาบซึ้งนัก
รักในหลักของภาษาคำของคำ
เป็นอาวุธในชีวิตติดก่อนใช้
เป็นดอกไม้ประดับตนจนคมขำ
เป็นสะพานสื่อใจไม่เจียบงำ
เป็นทรงจำของใครใคร่ยามได้ยิน
เป็นทางนำไปสู่ประตูฝัน
เปิดหนังสือสารพันอ่านได้สิ้น
วรรณคดีวรรณกรรมงามโสภณ
หัวร่อตื้นหรือน้ำตามาพร้อมเพรียง
สอนอักษรรักอักษรรู้อักษร
พยัญชนะสระซ้อนร่ำร้ายเสียง
ความหมายย่ำความหมายมาร้ายเรียง
ดาลใจเพียงได้เห็นเป็นต่อรัก
ต่อให้ศิษย์หลากหลายได้รักรู้
ภาษาอยู่ชาติอยู่จงตระหนัก
จะอาเขียนจะอื่นใดใครคึกคัก
แต่เรายังจำหลักรักคำไทย

ชมัยภร แสงกระจ่าง

ศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ ๒๕๕๗

อ่าน
คิด
เขียน

คำอธิบายคลิป

[#บันทึกการวิจารณ์2018](#)

หลายๆ คนอาจคิดว่าการวิจารณ์เป็นเรื่องไกลตัว แต่จริงๆ แล้วการวิจารณ์อยู่ใน DNA ของทุกคน มาหาคำตอบไปกับคลิปนี้ว่า

- การบ่นเชื่อมต่อการวิจารณ์หรือไม่ อย่างไร
- การวิจารณ์มีความสำคัญต่อสังคมและชีวิตของเราอย่างไร
- เพราะเหตุใด นักวิจารณ์จึงอยู่ยากและต้องอยู่เป็นในยุคปัจจุบัน
- ทำไมต้องมีการวิจารณ์ “วรรณกรรม”

“บอกเลยว่าคลิปวิดีโอไม่กีนาทีนี้แหละ ที่จะทำให้คุณเข้าใจการวิจารณ์มากขึ้นจนอาจเผลอหลงรักไปเลยก็ได้”

อ่าน
คิด
เขียน

interview

คำอธิบายคลิป

#ถกเถียงเรื่องคุณค่าของการวิจารณ์

“สังคมไทยเต็มไปด้วยปัญหา เราเลือกที่จะเฉยๆ แล้วเก็บมันไว้ได้พรม ถามว่าเราไม่วิจารณ์ได้ไหมได้...แต่เราก็ต้องเดินเข้าไปบนพรม ที่มีอะไรมาทิ่มตำทำเราตลอดเวลา...”—คิวิ ธนาวุฒิ วจีส์จจะ (อักษรศาสตร์บัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย อักษรฯ จุฬาฯ)

มาฟังคนรุ่นใหม่ถกเถียงในประเด็นคำถามท้าทายว่า

- คิดว่าทำไมการวิจารณ์ถึงไม่แพร่หลายในสังคมไทย?
- อยากให้บรรยากาศในสังคมไทยเป็นอย่างไร?
- การวิจารณ์สำคัญสำหรับการอยู่บนโลกนี้ไหม ?
- การวิจารณ์เปิดโลกการอ่านอย่างไร?

๓ บทกวี “จำหลักไว้”

สมัยกร แสงกระจ่าง

๑๐ จดหมาย ถึงบรรณาธิการ

ผศ. สุวรรณ เกรียงไกรเพชร

๒๐ กว่าจะเป็นปก

ซารี ชำรัดนาพร

๒๑ วงกลมในจัตุรัส:

กรอบที่บิดเบี้ยว

แห่งศิลปะและความสมบูรณ์

ทรงกลด ลิ้มปิพัฒน

๔๒ เดี่ยวดายใต้ฟ้าคลั่ง:

ปริศนาธรรมแห่งการปล่อยวาง

นลิน สีนฤประมา

๕๖ บันทึกวันเปิดทอม:

เมื่อการศึกษา

คือการลงทุนของคนไร้ทุน

เสาวภาคย์ ชันมัน

๘ คำนำ

หัวหน้าภาควิชาภาษาไทย
อักษรฯ จุฬา

๑๕

กว่าจะเป็นอ่าน-คิด-เขียน:
รวมบทวิจารณ์วรรณกรรม
ของนักเรียนวรรณกรรม เล่ม ๒
หัตถกาญจน์ อารีศิลป์

๓๗

สุนทรียะ

แห่งวงกลมอันสมบูรณ์

คงกฤษ ไตรรงค์

๕๓

สนุกนิก

ในเดี่ยวดายใต้ฟ้าคลั่ง

นิชานันท์ นันทศิริศรีธรณ์

๕๗

เขียนถึง

บทวิจารณ์

ของเสาวภาคย์ ชันมัน

อดุล จันทรงค์ดี

๗๐

มองความเหลื่อมล้ำ
จากมุมข้างใน

ชัยชาญ ปรางค์ประทานพร

75

วิวเคยคำ มาเคยซี่:
อำนาจของข้าราชการการเมือง
ใน “มาซี-ผิเจ้านาย”
วิภาวี วงศ์วนิชจิตต์

86

ป่วย:
เมื่อสังคมไม่สมประกอบ
วรรษยา เลี้ยวเทียนไชย

99

เพลงชาติไทย
ในวันที่เรากำลังหลงทาง
จิตาภา ตริยะศิริตานนท์

113

ความสูญเสีย ความกตัญญู
และการระลึกถึงความตาย
ในกวีนิพนธ์
“บุพการี” และ “น้านมสีแดง”
ของอังคาร กัลยาณพงศ์
จรณินท์ ติวโหวหาร

127

มักกะลิผล:
ความรัก การกดขี่
และโลกแฟนตาซีของผู้หญิง?
พิมพ์พญา เจริญศิริพันธ์

138

สงครามชีวิต:
ร่วมด้วยความต่าง
สุรพันธ์ พงษ์พิยเดช

84

เขียนถึง
บทวิจารณ์
ของวิภาวี วงศ์วนิชจิตต์
พญ. ชัญวลี ศรีสุโข

94

เขียนถึงบทวิจารณ์
ของวรรษยา เลี้ยวเทียนไชย
กุดจี พรชัย แสนยะมูล

95

ป่วย: หมอกับภาวะเจ็บป่วย
ซับซ้อนของสังคมไทย
นพ. มารุต เหล็กเพชร

108

เพลงชาติไทย
เพลงชาติใคร ใครในเพลง
วัชร สัจจะสารสิน

121

ความงาม
อันเป็นนิรันดร์:
บทวิจารณ์ชิ้นวิจารณ์
กวีนิพนธ์ของ
อังคาร กัลยาณพงศ์
ทศพล ศรีพุ่ม

135

เขียนถึง
บทวิจารณ์
ของพิมพ์พญา เจริญศิริพันธ์
สายวรุณ สุนทรโททก

145

ความกระจัดกระจาย
ของการวิจารณ์ใน
“สงครามชีวิต:
ร่วมด้วยความต่าง”
อาทิตย์ ศรีจันทร์

152
ในวินาทีที่
“น้ำตาของคุณ”
หยดลงมาปะทะบน
“รอยยิ้มและเสียงหัวเราะ”
อินทิพร ปัญญาพาสุข

165
สะกดรอยครีธา...
หรือศาสนาจะล้มเหลว?
ว่าด้วยประเด็นพระพุทธรศาสนา
ในเรื่องสั้น “นักสะกดรอย”
นารินทร์ แสงศรี

182
หวาดไหวในคืนฆาตกรรม:
การฆ่าอย่างผิดประหลาด
ในเรื่องสั้นของอุเทน พรหมแดง
ชาวี ชำรัตน์นพ

198
แต่เวลาไม่หยุดเดิน
ไปตามเฟือง
ของเครื่องจักร
มนพร หล่อเพ็ญศรี

209
กวีนิพนธ์
ธีสุวรรณ ปีติภากร

162
เขียนถึง
บทวิจารณ์
ของอินทิพร ปัญญาพาสุข
คามิน คมณี

174
สะกดรอยความเชื่อ:
ข้อพิพาทคำอธิบายใหม่
ต่อปัญหาความชั่วร้าย
และเป้าหมายสูงสุดของชีวิต
จากเรื่องสั้น “นักสะกดรอย”
ศิริประภา ชวะนะญาณ

194
“หวาดไหวในคืนฆาตกรรม”
ถ้อยคำรำพึงถึงการฆ่า
‘กัลปพฤกษ์’

204
ตามรอยการแกะสลัก
ของนักเจียรไน
“หัวใจไดโนเสาร์”
วุฒินันท์ ชัยศรี

210
เรื่องรับเชิญ

ไอ้แม่หมากริว
ศรีศตวรรษที่ 21
นันทานี

215
I THINK AND FEEL,
I WANT TO FEEL ALIVE,
THEREFORE I CRITICIZE.
ปอ เปรมสำราญ

218
คอลัมน์
นิสิตอ่านอะไร?

แม่ของจีนอายุ 48
หนีนิมมาน ยอดเมือง

อำมาตย์คอนโด
ลฎาภา อินทรมหา

ร้อยกรอง ก ไก่...
หนังสือเด็ก
ที่ไม่ใช่แค่เรื่องของเด็ก
ญาณิศา สระบัว

กาลมกรทีก...
เมื่อรอยสักอักษรเป็นเหตุ
พรรคชล อัครฤทธิไกร
การลาออกครั้งสุดท้าย
ของภาณุมาศ กองธนากุล
ไดอารี่ราบบรรณกรรม:
สูตรสำเร็จหนังสือ “ย่อยง่าย”
ก้องสกล เหลืองสอาด

พุทธศักราชอัสดง
กับทรงจำของทรงจำ
ของแมวภูกลางดำ
ธาม โสธรประภากร

228
กว่าจะเป็นบทวิจารณ์
ประวัติผู้เขียน
และทีมงานทำหนังสือ

244

คอลัมน์
ย่อยวิทยานิพนธ์
คติชน

ในนวนิยายของพงศกร
ของศรัณย์ภัทร์ บุญอก
นลิน ลินธุประมา

248

คอลัมน์
ศิษย์เก่า
ภาควิชาภาษาไทย
อักษรฯ จุฬาร

นักรบ มูลมานัส
ฉัตรวิ เสนธนิศักดิ์
จักรกฤต โยมพยอม
ชนัญญา เตชจักรเสมา
สโรชา กิตติสิริพันธุ์
ธนากร จันทิมา
นิชานันท์ นันทศิริศรี

253

คอลัมน์
คลังข้อมูล
นักเขียน-กวีศรีจุฬาฯ:
คณะอักษรศาสตร์

จิตร ภูมิศักดิ์
จินตนา ปิ่นเฉลียว
ชัยภร แสงกระจ่าง
ว. วิจิณัยกุล

8 คำนำ

หัวหน้าภาควิชาภาษาไทย อักษรฯ จุฬารุ

การจัดการเรียนการสอนวรรณกรรมวิจารณ์ในระดับปริญญาบัณฑิต มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์ (Critical Thinking) ซึ่งเป็นทักษะสำคัญในยุคสารสนเทศและข้อมูลข่าวสารในศตวรรษที่ 21 การวิจารณ์วรรณกรรมเป็นศาสตร์และศิลป์แขนงสำคัญซึ่งนอกจากจะมีบทบาทสำคัญในการขยายองค์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวรรณกรรมซึ่งเป็นภาพสะท้อนความเป็นไปของสังคมและผู้คนในสังคมแล้ว ยังมีบทบาทเชิงวิพากษ์และสร้างสรรค์สังคมด้วย

ภาควิชาภาษาไทยเล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ผ่านการวิจารณ์วรรณกรรม จึงมีความยินดีเป็นอย่างยิ่งที่อาจารย์หัตถกกาญจน์ อารีศิลป์ ผู้สอนรายวิชา 2201353 วรรณกรรมวิจารณ์ ได้จัดทำโครงการ “พัฒนาทักษะการวิจารณ์วรรณกรรมและการเผยแพร่บทวิจารณ์วรรณกรรม” ขึ้น โครงการดังกล่าวเปิดโอกาสให้นิสิตภาควิชาภาษาไทยตลอดจนนิสิตคณะอักษรศาสตร์ที่สนใจศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจารณ์ซึ่งลงทะเบียนเรียนในรายวิชาวรรณกรรมวิจารณ์ ประจำปีการศึกษา 2559 ได้มีโอกาสพัฒนาทักษะการเขียนบทวิจารณ์วรรณกรรม ยิ่งไปกว่านั้น ยังเปิดโอกาสให้นิสิตได้รับข้อคิดเห็นเชิงวิจารณ์ข้อวิจารณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในวงวรรณกรรมและวงวิชาการด้านต่าง ๆ การได้รับฟังข้อคิดเห็นข้อวิจารณ์ดังกล่าวจะช่วยเปิดมุมมองใหม่ ๆ ให้นิสิต อีกทั้งช่วยให้ นิสิตได้ทบทวนตนเองและขบคิดต่อยอดอันทำให้เกิดความเข้าใจที่แจ่มแจ้งยิ่งขึ้น

หนังสือ อ่าน-คิด-เขียน: รวมนบทวิจารณ์วรรณกรรมของนักเรียนวรรณกรรม เล่ม 2 นี้ เป็นผลผลิตของกระบวนการเรียนรู้ในโครงการดังกล่าว หนังสือเล่มนี้นอกจากจะเป็นช่องทางในการเผยแพร่บทวิจารณ์วรรณกรรมซึ่งถือเป็นงานวิชาการที่มีขึ้นเชิงทางวรรณศิลป์อีกแขนงหนึ่งออกสู่สายตาสาธารณชนในวงกว้างมากยิ่งขึ้นแล้ว ยังจัดเป็นผลงานเชิงนวัตกรรมที่ก่อให้เกิดกระบวนการ “อ่าน-คิด-เขียน” อย่างต่อเนื่อง กล่าวคือ “นักเรียนวรรณกรรม” ได้อ่านตัวบทวรรณกรรม ใช้ความคิดอย่างมีวิจารณญาณ และเขียนวิจารณ์เชิงสร้างสรรค์ “ผู้ทรงคุณวุฒิ” ก็ได้ “อ่าน-คิด-เขียน” ในการ “วิจารณ์ข้อวิจารณ์” และเชื่อมั่นว่า “ผู้อ่าน” ก็น่าจะได้รับความบันเทิงใจในการสานต่อการ “อ่าน-คิด-เขียน” ด้วยเช่นกัน ไม่มากก็น้อย

การจัดทำหนังสือ อ่าน-คิด-เขียน: รวมนบทวิจารณ์วรรณกรรมของนักเรียนวรรณกรรม เล่ม 2 นี้ได้รับทุนสนับสนุนการทำต้นฉบับและการจัดพิมพ์หนังสือจากงานทุนการบางส่วนจาก “โครงการสู่ความเป็นเลิศด้านภาษาและวรรณคดีไทย” ภายใต้โครงการยุทธศาสตร์สู่ความเป็นเลิศด้านศิลปะไทย สำนักบริหารวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภาควิชาภาษาไทยขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าอ่านผลงานของนิสิตและให้ข้อคิดเห็นเชิงวิจารณ์ข้อวิจารณ์อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่นิสิตในการพัฒนาทักษะ

การวิจารณ์ของตน และขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวรรณา เกียรติกรเพ็ชร ที่กรุณาเขียน “จดหมายถึงบรรณาธิการ” ซึ่งให้ข้อคิดที่มีคุณค่าแก่คณะผู้จัดทำและผู้อ่านหนังสือ *อ่าน-คิด-เขียน* การจัดทำหนังสือเล่มนี้ เกิดจากความร่วมมือแรงร่วมใจของอาจารย์หัตถกาญจน์ อารีศิลป์ และนิสิตในรายวิชาการวรรณกรรมวิจารณ์รวมไปถึงนิสิตภาควิชาภาษาไทยที่สนใจศึกษาวรรณกรรมปัจจุบันและกระบวนการทำหนังสือ ภาควิชาขอแสดงความชื่นชมและมีความยินดีที่ได้ทราบว่านิสิตได้มีโอกาสสร้างเสริมทักษะในภาคปฏิบัติผ่านกระบวนการจัดทำต้นฉบับและการจัดพิมพ์หนังสือนี้

สุดท้ายนี้ ภาควิชาหวังว่า หนังสือ *อ่าน-คิด-เขียน: รวมบทวิจารณ์วรรณกรรมของนักเรียนวรรณกรรม เล่ม 2* นี้จะไม่เพียงแต่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดพื้นที่แห่งการวิจารณ์วรรณกรรมเชิงสร้างสรรค์ในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาเท่านั้น แต่ยังมีส่วนช่วยกระตุ้นและสร้างบรรยากาศการวิจารณ์วรรณกรรมในสังคมวงกว้างอันจะเป็นหนทางหนึ่งในการสร้างสังคมอุดมปัญญาอย่างยิ่งยด

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร ภัคดีผาสุข
หัวหน้าภาควิชาภาษาไทย

จดหมายถึงบรรณาธิการ สุพรรณา เกரியงไกรเพชร

๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐

เรียน อาจารย์หัตถกกาญจน์ อารีศิลป์ บรรณาธิการ

เมื่อวันที่ได้รับหนังสือ *อ่าน-คิด-เขียน: รวมบทวิจารณ์วรรณกรรมของนักเรียนวรรณกรรม เล่ม 1* ที่บรรณาธิการกรุณามอบให้กับมือนั้น มีความยินดีด้วยอย่างยิ่ง และยินดียิ่งขึ้นเป็นลำดับเมื่อได้อ่านเนื้อหาภายในเล่มที่ละบทด้วยความตั้งใจ และย้อนคิดไปถึงวันเก่า ๆ ที่เกือบจะเรียกได้ว่า *กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว* เมื่อมีโอกาสสอนวิชาในกลุ่มวรรณกรรมปัจจุบันและวรรณกรรมวิจารณ์ในระดับต่าง ๆ ทั้งแก่นิสิตคณะอักษรศาสตร์ ครุศาสตร์ นิเทศศาสตร์ และยังอาจรวมไปถึงครั้งที่กล้าหาญเปิดสอนวิชา *การเขียนนวนิยายและเรื่องสั้น* ซึ่งมีนิสิตคณะต่าง ๆ มาลงทะเบียนเรียนเป็นการรวมกลุ่ม *ผู้รัก สมัยเรียน* ที่สนุกสนานและจดจำได้ไม่ลืม ด้วยพากันหอบหิ้วระหกระเหินไปถึงบ้านของศิลปินแห่งชาติสองคน คุณคำสิงห์ ศรีนอก (ลาว คำหอม) และคุณชาติ กอบจิตติ

ที่หนังสือเล่มเดียวพาย้อนกลับไปถึงเรื่องราวมากมายเก่าแก่ ก็ด้วยเหตุที่ว่า รูปลักษณะเนื้อหาและแนวคิดในการจัดทำหนังสือเล่มนี้ใกล้เคียงกับสิ่งต่าง ๆ และเรื่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเมื่อช่วงเวลาหลายสิบปีที่ผ่านมา แต่มิได้หมายความว่า ระหว่างช่วงเวลานี้การเรียนการสอนวิชาวรรณกรรมและวงวรรณกรรมไม่ได้พัฒนาก้าวหน้าหรือเปลี่ยนแปลงไป แต่ตั้งใจจะหมายความว่า การเรียนการสอนวิชาวรรณกรรมและการวิจารณ์ ไม่ได้สูญหายไปอย่างที่มีผู้วิตกวิจารณ์กันอยู่ ไม่ว่าจำนวนผู้เรียนจะมากขึ้นหรือน้อยลงเพียงใด อาจจะมี *ชาวเอกภาษาไทย คณะอักษรฯ จุฬาฯ* จำนวนมากที่ไม่ทราบว่ ครึ่งหนึ่งนานมาแล้ว เคยมีนิสิตอักษรฯ ประกาศว่าจะเรียนวิชาเอกภาษาไทย แม้จะต้องเรียนเพียงคนเดียวก็ไม่หวาดหวั่น และหนึ่งเดียวคนนั้นก็ประสบความสำเร็จน่าชื่นชมในวงวิชาการปัจจุบัน ยิ่งกว่านั้น ยังอาจถือว่า กรณีนี้คือต้นกำเนิดของโครงการที่มีชื่อเรียกกันเล่น ๆ ว่า *ช้างเผือกภาษาไทย* ซึ่งเป็นโครงการที่มีอายุยืนยาวมาจนทุกวันนี้

รูปลักษณะของหนังสือเล่มนี้ และกระบวนการพิมพ์ จัดหน้า แทรกรูป อาจเขย ๆ สำหรับยุคสมัยการทำหนังสือในปัจจุบันที่เขาว่ากันว่า *หนังสือกระดาษกำลังจะตาย* แต่คุณสุภา ศิริमानนท์

นักหนังสือพิมพ์และนักวรรณกรรมผู้ยิ่งยง เคยกล่าวว่า “...และหนังสือนั้นก็ยังมีชีวิตชีวาอยู่เรื่อยมา ยังคงหนุ่มแน่นอยู่เสมอ ยังคงสดใสด้านเหมือนนวาระแรกที่มีมันได้รับการจารึก ยังคงบอกเล่าถึงหัวใจของมนุษย์ทั้งหลาย ที่พรรณนาเกี่ยวกับชีวิตจิตใจมนุษย์นานา ซึ่งได้ตายวายชนม์ไปแล้วนับเป็นศตวรรษ ๆ ...” (สุภา ศิริมานนท์ *โลกของหนังสือ*) ไม่ว่าจะเป็นหนังสือกระดาษหรือเป็นอีหนังสือ หนังสือก็จะมีชีวิตชีวาเสมอ รูปลักษณะที่อาจดูเชยดังว่า กลับสะท้อนความรัก ความอดทนของคนรักอักษร รวมไปถึงความผูกพันระหว่างครูกับศิษย์ และมีตรสหายหลายหลาก ดังที่เห็นอยู่ใน *อ่าน-คิด-เขียน* ของครูและนักเรียนวรรณกรรมเล่มนี้

ประเด็นที่ทำให้เขียนจดหมายฉบับนี้ถึงบรรณาธิการ นอกจากความชื่นชมที่กล่าวมา คือ เรื่องของเนื้อหาและแนวคิดเกี่ยวกับการวิจารณ์วรรณกรรมตามที่ปรากฏอยู่ในเล่ม บรรณาธิการกล่าวเอาไว้แล้วว่า เนื้อหานี้มาจากบทวิจารณ์วรรณกรรมของนักเรียนในชั้นเรียนวรรณกรรมวิจารณ์เมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่งมีลักษณะเป็น แบบฝึกหัดและบทเรียนจากแบบฝึกหัด รวมทั้งการแลกเปลี่ยนมุมมองความคิดเห็นในชั้นเรียน และทำให้ผู้สังเคราะห์เขียนไว้ในบทสังเคราะห์ท้ายเล่มว่า “... ช่วยลดความคาดหวังของผู้อ่านลง ขณะเดียวกันยังเปิดใจให้ผู้อ่านพร้อมรับข้อบกพร่องและข้อผิดพลาดที่พบในบทวิจารณ์...” เป็นคำกล่าวถ่อมตัวของครูผู้เป็นบรรณาธิการ และคำวิจารณ์แกมปลอบใจของนักวิจารณ์รุ่นพี่ (?) ซึ่งอาจจำเป็นในฐานะผู้พองหลัง แต่ในอีกด้านหนึ่ง อาจไม่จำเป็นนัก เมื่อได้อ่าน *กว่าจะเป็นบทวิจารณ์* ของผู้เขียนที่ได้รับเลือกให้ตีพิมพ์ ๘ บทจากจำนวนผู้เรียน ๑๔ คน ผู้วิจารณ์แทบทุกคนบอกเล่าความไม่แน่ใจ ความยุ่งยากใจตั้งแต่การเลือกเรื่องที่จะวิจารณ์ การขบคิดและตั้งประเด็น ความไม่แน่ใจในความสามารถของตนเอง รวมทั้งความยากลำบากในการขุดเกลาะภาษาเมื่อเรียบเรียงความคิดของตนโดยมุ่งหวังจะให้ผู้อ่านเข้าใจสารแห่งข้อวิจารณ์ของตน และที่เหมือนกันโดยรวม คือการอธิบายสั้น ๆ ถึงกระบวนการทำงานที่พยายามจะทำให้ดีที่สุดตามที่ได้อ่านเรียนมา ตลอดจนการถกเถียงพูดคุยกับครูและเพื่อน จนถือได้ว่าเกินจากขั้นของแบบฝึกหัดไปไกลพอควร

เมื่อทำงานเสร็จสิ้นลงแล้ว นักเรียนวรรณกรรมผู้ตกทุกข์ได้ยากเหล่านี้บอกไว้ว่า “ถึงแม้มันจะยาก แต่ก็รู้สึกดีที่ได้ทำ” เพราะ “เออ เราก็ทำได้เว้ยเฮ้ย” (ฮา ฮ่า ฮ่า) บางคนบอกว่า “ไม่เหนื่อยขนาดนั้น” และ “มีความสุข” ในขณะที่อีกคนบอกว่า “เริ่มมีความสุขกับการเขียนงานวิจารณ์” ถึงแม้จะไม่ได้เขียนไว้ดังนี้ทุกคน แต่ก็เชื่อว่าทุกคนมีความสุขกับงานชิ้นสำคัญและได้เห็นงานปรากฏอยู่เป็นรูปเล่ม หรืออย่างน้อยก็ได้ตระหนักและประจักษ์ถึงคุณค่าแห่งการทำงานของตน ส่วนครูผู้เป็น “ลมใต้ปีก” ก็คงจะอึ้งเอิบใจ มีแรงที่จะเห็นนักเรียนวรรณกรรมกลุ่มใหม่ขึ้นงูเข่า และรวมงานออกมาเป็นรูปเล่มต่อ ๆ ไป (ใครเขาจะว่าเซย ก็อย่าไปสนใจ คนที่ว่าส่วนใหญ่ไม่เคยสร้างคน)

เมื่ออ่านทั้งบทวิจารณ์ บทวิจารณ์ซ้อนวิจารณ์ รวมถึงข้อเขียนของนักเขียนที่เป็นผู้สร้างตัวบทให้แก่งานวิจารณ์ ประเด็นที่เกิดขึ้นในใจ คือ การใช้ทฤษฎีหรือกรอบคิดในการวิจารณ์ ในเนื้อหาส่วนบทสังเคราะห์ ผู้สังเคราะห์ชี้ให้เห็นหลายตอนว่างานชิ้นใดใช้แนวคิดหรือทฤษฎีวิจารณ์อะไรบ้าง ผู้วิจารณ์เลือกมาใช้ได้ดี ถูกต้องเหมาะสม หรือใช้อย่างไม่เข้าท่าเข้าทางนัก และในตัวบทวิจารณ์

ผู้วิจารณ์บางคนก็อธิบายไว้ชัดเจนเช่นเดียวกันว่าเลือกใช้ทฤษฎีใดบ้าง หรือผสมผสานแนวคิดอะไรในการศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมเรื่องนั้น ๆ แม้บางบทจะไม่แสดงทฤษฎีโดยตรงแต่ก็พอจะเห็นเค้าเงื่อนว่าผู้วิจารณ์มีกรอบความคิดใดเป็นพื้นฐาน สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าการเรียนการสอนวรรณกรรมวิจารณ์ในปัจจุบันน่าจะมีเรื่องของทฤษฎีเป็นหลัก ทั้งที่เป็นทฤษฎีวรรณกรรมโดยตรงรวมทั้งทฤษฎีภาษา ที่มีความเกี่ยวเนื่องใกล้ชิดกับวรรณกรรมอยู่แล้ว และทฤษฎีหลากหลายสาขาวิชาที่วรรณกรรมวิจารณ์ “ยืม” มาใช้ หากใครได้อ่านเนื้อหาวิชาในสาขาวรรณคดีและวรรณกรรมโดยเฉพาะประมวลการสอนรายวิชา ก็คงได้เห็นว่าเนื้อหาในการเรียนการสอนส่วนหนึ่งหรืออาจเป็นส่วนใหญ่ อยู่กับการบรรยายทฤษฎีต่าง ๆ และการทดลองนำทฤษฎีมาใช้วิจารณ์วรรณกรรมทั้งร้อยแก้วร้อยกรอง ทั้งวรรณกรรมเก่าและใหม่ ทำให้เกิดข้อสงสัยต่อเนื้อหาที่ว่า แล้วผู้เรียนได้อ่านวรรณคดีหรือวรรณกรรมตัวบทมากน้อยแค่ไหน บางที นี่อาจเป็นข้อยืนยันคำปรารภแห่งยุคสมัยที่ว่า วัฒนธรรมการอ่านถดถอย ผู้สอนวิชาวรรณกรรมปรารภว่า เมื่อจะสั่งให้ผู้เรียนอ่านหนังสือต้องยอมให้เลือกเล่มที่ชอบ และกำหนดจำนวนเล่มตามที่ผู้เรียนรับว่าจะอ่าน

ยิ่งนับวัน ทฤษฎีใหญ่น้อยทั้งหลายก็ยิ่งกองงาม ในบางสาขาวิชา มีรายวิชาที่ว่าด้วยเรื่องของทฤษฎีของสาขานั้นโดยตรง และส่วนมากเป็นสาขาวิชาสังคมศาสตร์ เมื่อลองพิจารณาจากบทวิจารณ์วรรณกรรมตามหน้าหนังสือ วารสาร และนิตยสารต่าง ๆ เท่าที่เหลืออยู่ จึงไม่น่าแปลกใจที่ว่า ทฤษฎีหรือกรอบความคิดที่นำมาใช้วิจารณ์วรรณกรรม มักเป็นทฤษฎีทางสังคมศาสตร์ อาจเป็นเพราะแนวคิดที่ว่าวรรณกรรมมีอิทธิพลต่อสังคม วรรณกรรมสะท้อนสังคม หรือสังคมมีอิทธิพลต่อวรรณกรรม ทำให้ทฤษฎีสังคมศาสตร์มีบทบาทมากขึ้นในการศึกษา วิเคราะห์ และวิจารณ์วรรณกรรม มีข้อเขียนวิจารณ์ข้อวิจารณ์ชิ้นหนึ่งในหนังสือ *อ่าน-คิด-เขียน เล่ม 1* กล่าวว่า บทวิจารณ์ [บทนั้น] ขาดความลุ่มลึกเพราะขาดทฤษฎีที่เหมาะสม และยืนยันว่า *ทฤษฎีเป็นสิ่งจำเป็น* โดยกล่าวต่อว่าทฤษฎีทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์มีอยู่มากมาย การนำทฤษฎีที่เหมาะสมมาใช้อภิปรายตัวบท จะช่วยในการขยายขอบเขตความเข้าใจและอภิปรายตัวบทวรรณกรรมได้อย่างมีเหตุผล มีน้ำหนักและลุ่มลึกมากขึ้น

ทั้งนี้ มิได้หมายความว่า *ทฤษฎีไม่จำเป็น* หรือตั้งใจจะต่อต้านการใช้ทฤษฎี โดยเฉพาะต่อต้านทฤษฎีสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และอื่น ๆ เพราะผู้เขียนจดหมายนี้ทั้งสนใจและพึงพอใจที่จะเรียนรู้ทฤษฎีต่าง ๆ มาตลอดเวลา ชื่นชมความแหลมคมและลุ่มลึกของทฤษฎีหลากหลายสาขา เพียงแต่นึกพะวงสงสัยว่า ในการเรียนการสอนนิชาววรรณกรรม ผู้สอนเรียนรู้และซึมซับทฤษฎีมากมายเหล่านั้นได้กระจ่างแจ้งเพียงใด สามารถนำมาบอกต่อหรือวิเคราะห์ให้ผู้เรียนเข้าใจได้ชัดเจนเพียงใด หรือเพียงแต่บริโภคเข้าไปแล้วคายออกมา การเรียนการสอนในชั้นเรียนจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถ *เรียนรู้* และ *เลือก* ทฤษฎีที่เหมาะสมมาใช้ได้เพียงใดหรือจะทำได้เพียงในชั้น *วนรซ้ำรบบ* ตามคำที่ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร. เจตนา นาควัชระ เปรียบเปรยการใช้ทฤษฎีที่ผู้ใช้มีความรู้ลึกในทฤษฎี แต่ขาดความรู้ซึ่งถึงตัวบทวรรณกรรมที่นำมาวิเคราะห์และบริบทของวรรณกรรมนั้น

ในการเขียนจดหมายถึงบรรณาธิการฉบับนี้ ไม่ได้ตั้งใจจะวิพากษ์หรือวิจารณ์เนื้อหาในหนังสือ *อ่าน-คิด-เขียน: รวมบทวิจารณ์วรรณกรรมของนักเรียนวรรณกรรม เล่ม 1* และไม่ได้ประสงค์จะแสดงความเห็นด้วยหรือเห็นต่างจากความคิดเห็นในบทวิจารณ์และข้อเขียนต่าง ๆ แต่มีความยินดีโดยจริงใจที่ได้เห็นการเรียนรู้การสอนวรรณกรรมยังยืนยงคงอยู่ โดยเฉพาะการสอนนิชาววรรณกรรมวิจารณ์ ได้เห็นครูและศิษย์ที่มีความตั้งใจร่วมกันในกิจกรรมวิจารณ์ และเต็มใจเสนองานให้ผู้อื่นได้แสดงความเห็น หรือที่ผู้สังเคราะห์เรียกว่า มีบทสนทนาต่อเนื่อง ตลอดจนได้เห็นวงสนทนาที่อบอุ่นและเป็นมิตร จดหมายนี้จึงเป็นเสมือนบทสนทนาอีกบทหนึ่ง โดยตั้งความหวังว่าจะได้ *อ่าน* บทวิจารณ์ เพื่อ *คิด* ต่อ และอาจได้ *เขียน* มาร่วมวงสนทนาในโอกาสต่อ ๆ ไป ประสาผู้รักวรรณกรรม รักการวิจารณ์ฉันมิตร และไม่เคยคิดว่า วัฒนธรรมการอ่านในสังคมไทยจะถดถอย

ด้วยความรักและนับถือ
สุวรรณา เกรียงไกรเพ็ชร

อ่าน
คิด
เขียน

interview

คำอธิบายคลิป

คลิปนี้เราไปสัมภาษณ์ **ครูน้ำ หัตถกาญจน์ อาร์ศิลป์** บรรณาธิการผู้ริเริ่มทำหนังสือ และ ผู้ก่อตั้งเพจ "อ่าน-คิด-เขียน" ค่ะ

อ่าน-คิด-เขียน เป็นหนังสือแนว "วิจารณ์ซ้อนวิจารณ์" ซึ่งเชื้อเชิญนักเขียน-กวีมือรางวัล นักวิจารณ์ นักวิชาการ มาร่วมวิจารณ์ข้อบทรวิจารณ์ของนักเรียนวรรณกรรมรุ่นใหม่จากคณะอักษรศาสตร์ จุฬาฯ

มาทำความรู้จัก "อ่าน -คิด- เขียน" ในเชิงลึก (ในมุมที่ใครหลายๆ คนอาจจะยังไม่รู้จักมาก่อน) กันนะคะ

- อ่าน-คิด-เขียน มีที่มาจากไหน?
- เพราะอะไรถึงทำหนังสือ "แนววิจารณ์ซ้อนวิจารณ์"?
- รูปแบบหนังสือเล่มนี้เป็นอย่างไร?
- เป็นบทวิจารณ์แนวไหน?
- เหมาะสำหรับใคร?
- อ่าน "อ่าน-คิด-เขียน" แล้วจะได้อะไร?

"การวิจารณ์เป็นยาขม แต่ว่าสำหรับเรา เราชอบที่จพกินยาขมนั้น เพราะมันต่ออายุของเรา มันยืดอายุของเรา" หัตถกาญจน์ อาร์ศิลป์ ภาควิชาภาษาไทย อักษร จุฬาฯ

(การวิจารณ์) เป็นการแสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผย
โดยมุ่งที่จะให้วงการศิลปะได้พัฒนาตนเอง
ไปถึงระดับที่จะเป็นคุณต่อสังคมได้อย่างต่อเนื่อง
เมื่อเป็นเช่นนี้ ลักษณะอันเป็นสาระของการวิจารณ์
จึงจำต้องทำหน้าที่เป็นกลไกในการกำกับคุณภาพของศิลปะไปด้วยในตัว
เชื่อกันว่าการวิจารณ์ศิลปะไม่ควรเป็นการแสดงความคิดเห็นในเชิงลบ
จนอาจทำให้ผู้สร้างหมดกำลังใจ
แต่เป็นการแสดงทัศนะทั้งหมดในเชิงบวกและในเชิงลบ
เพื่อที่ผู้สร้างงานศิลปะจะอยู่บนเวทีต่อไปได้อีกนานแสนนานอย่างมีศักดิ์ศรี

วิถิแห่งการวิจารณ์: ประสบการณ์จากสามทศวรรษ
ของ เจตนา นาควัชระ

กว่าจะเป็น อ่าน-คิด-เขียน:

รวมบทวิจารณ์ของนักเรียนวรรณกรรม เล่ม 2

“That’s why literature is so fascinating. It’s always up for interpretation, and could be a hundred different things to a hundred different people. It’s never the same thing twice.” – Sara Raasch, *Snow Like Ashes**

วรรณกรรมเพื่อยกย่องการตีความจากผู้อ่านฉันใด ครูก็เพื่อยกย่องการอุทิศเวลาและกำลังใจกายเพื่อพัฒนาตนเองจากศิษย์ฉันนั้น ต่างกันก็ตรงที่ครูไม่น่าหลงใหลเหมือนวรรณกรรม และการเขียนบทวิจารณ์สักเรื่องเพื่อถ่ายทอดความคิดจากการอ่านย่อมโรยด้วยหนามกุหลาบ ผิดกันลิบลับจากการอ่านวรรณกรรมซึ่งโรยด้วยกลีบกุหลาบ

นักเรียนวรรณกรรมผู้ริเริ่มการหัดเขียนบทวิจารณ์ทั้ง 30 คน ซึ่งลงทะเบียนเรียนในรายวิชา 2201353 วรรณกรรมวิจารณ์ ในภาคต้น ปีการศึกษา 2559 ซึ่งข้าพเจ้าเป็นผู้สอน ย่อมรู้สึกดีใจที่หนามกุหลาบนี้ดี โดยเฉพาะนักเรียนวรรณกรรมทั้ง 13 คนซึ่งมีผลงานบทวิจารณ์ตีพิมพ์ใน *อ่าน-คิด-เขียน: รวมบทวิจารณ์วรรณกรรมของนักเรียนวรรณกรรม เล่ม 2** หวังเป็นอย่างยิ่งว่าบาดแผลทั้งที่เกิดจากตนเอง จากครูผู้ไม่ย่อท้อต่อการแค้น และจากเงื่อนไขชีวิตต่าง ๆ ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา จะทำให้ทุกคนได้เรียนรู้เพื่อสร้างตนให้เป็นบัณฑิตผู้มีวุฒิภาวะ สามารถยอมรับคำวิจารณ์ด้วยใจอันเปิดกว้าง เป็นผู้ที่มีชีวิตที่เที่ยงธรรม และมีศิลปะในการใช้ชีวิต เหล่านี้มีได้เป็นเพียงคุณสมบัติสำคัญของการเป็นนักวิจารณ์ที่ดีเท่านั้น แต่เป็นที่ลึกลับอย่างข้าพเจ้าเห็นว่า เป็นเป้าหมายสำคัญของการเรียนการสอนโดยเฉพาะในสายมนุษยศาสตร์ ความขมขื่นที่หอมหวานเมื่อหนังสือเล่มนี้ถือกำเนิดขึ้นในบรรณพิภพ คงเป็นเพียงความหมายเดียวที่ข้าพเจ้าสามารถมอบให้แก่ทุกคนที่มีส่วนร่วมในหนังสือเล่มนี้ ไม่เพียงผู้เขียนบทวิจารณ์ แต่หมายถึงผู้เขียนทุกคน โดยเฉพาะนิสิตที่ทำงานทำหนังสือและกองบรรณาธิการ ขอขอบคุณชาวี อัครตันพรวนลิน สันธูประมา เสาวภาคย์ ชันมัน พิมพ์พญา เจริญศิริพันธ์ จิตภา ตริยะศิริตานนท์ ลฎภา อินทรมหา นีนนิมมาน ยอดเมือง และบุญยานุช พินิจนิยม ที่พยายามกันอย่างสาหัส อนุญาตการใด ๆ

* คัดสรโดย นลิน สันธูประมา

** สามารถติดตามผลงานบทวิจารณ์ของนักเรียนวรรณกรรมเพิ่มเติมได้ที่ *อ่าน-คิด-เขียน เล่ม 3* ซึ่งวางแผนจะตีพิมพ์ในช่วงเดือนสิงหาคม 2561

ที่หนังสือเล่มนี้ยังมีข้าพเจ้าขอยกให้แก่ณิสิต ผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณามาร่วม “วิจารณ์ข้อวิจารณ์” นักเขียนรับเชิญ ผู้มีส่วนร่วมและสนับสนุนการจัดทำ *อ่าน-คิด-เขียน เล่ม 2* ทุกท่านซึ่งไม่อาจล่านามไว้ในที่นี้ได้ครบถ้วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้อ่านที่ทำให้หนังสือเล่มนี้ทวีคุณค่าและความหมาย

ในฐานะครู ข้าพเจ้าพยายามออกแบบการเรียนรู้ในชั้นเรียนโดยเปิดพื้นที่ให้นิสิตได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสร้างบทสนทนาต่อเนื่องหลังการอ่านให้มากที่สุด และคงกิจกรรมซึ่งเปิดให้ทุกคนร่วมวิจารณ์ข้อบทวิจารณ์ของเพื่อนทั้งในรูปแบบมุขปาฐะและลายลักษณ์ไว้เช่นเดียวกับที่เคยปฏิบัติมา ผลงานใน *อ่าน-คิด-เขียน เล่ม 1* ได้พิสูจน์ให้ข้าพเจ้าประจักษ์ว่า การได้รับฟังมุมมองความคิดเห็นกัลยาณมิตรทั้งที่เป็นข้อเสนอแนะและข้อถกเถียงต่าง ๆ จากเพื่อนและครูที่เป็นเพื่อน ทำให้ณิสิตเกิดการพัฒนาตนเองอย่างก้าวกระโดด และหลายครั้งที่มือของกัลยาณมิตรเหล่านี้ร่วมด้วยช่วยคู่ครั้งเพื่อนของตนขึ้นจากหลุมพรางของความเสมือนจริงในโลกของวรรณกรรม

ในฐานะครูผู้เป็นบรรณาธิการ เกณฑ์การพิจารณาบทวิจารณ์ที่นำมาลงในหนังสือเล่มนี้จึงมิได้ใช้แต่เกณฑ์เชิงคุณภาพ (ซึ่งเชื่อว่าไม่มีคุณภาพในการคัดสรร) กล่าวคือ ไม่ได้หมายความว่าข้าพเจ้าคิดเรื่องที่คุณภาพไม่ถึงมาตรฐานทั้งลงตะกร้า และเลือกพิมพ์บทวิจารณ์ของณิสิตที่อยู่ในระดับดี-ดีมากเท่านั้น แต่เป็นการถามหาความสมัครใจจากผู้เรียนทั้ง 30 คนว่า ผู้ใดประสงค์จะตีพิมพ์บทวิจารณ์ลงในหนังสือ จากนั้นพูดคุยกันเป็นรายบุคคลด้วยคำวิจารณ์ที่ตรงไปตรงมา (ข้าพเจ้าต้องขอขอบใจทุกคนมา ณ ที่นี้ เพราะไม่มีอะไรจะน่าซึ่งใจไปมากกว่าการที่ใครแม้เพียงสักคน เข้าถึงความจริงจังและความจริงใจของข้าพเจ้า) กระบวนการหลังจากนั้นเป็นการปรับแก้บทวิจารณ์ซึ่งไม่อาจจะระบุจำนวนครั้งได้แน่ชัด หน้าที่ของข้าพเจ้าก็คือผลักและดัน เคี้ยวและเข็นให้นิสิตแต่ละคนสามารถพัฒนางานวิจารณ์ของตนตามศักยภาพให้ถึงจุดสูงสุดที่จะสามารถไปถึงได้ (แน่นอนว่าข้าพเจ้าถูกผลักและดัน เคี้ยวและเข็นจากณิสิต ทำให้ไม่อาจย่อท้อต่อการทำงานขึ้นนี้ด้วยเช่นกัน)

เมื่อวรรณกรรมเรื่องเดียวสามารถตีความได้เป็นร้อยแบบ การจัดการเรียนการสอนวิชาวรรณกรรมที่ชัดเจนได้วามีคำตอบที่ถูกต้องสมบูรณ์เพียงหนึ่งเดียวจึงค่อนข้างน่ากังขา ทุกคำตอบที่มีหลักฐานรองรับการตีความต่างหากคือสิ่งที่น่าพิจารณาพร้อม พุดง่ายแต่ทำยากยิ่ง สิ่งหนึ่งที่ข้าพเจ้าต้องระแวงระวังคือพยายามลดการปิดกั้นหรือชักนำนักเรียนวรรณกรรมในความดูแลให้คิดเหมือนข้าพเจ้า เพราะจะเท่ากับการกลืนน้ำลายตัวเอง (ซึ่งต้องยอมรับว่าทำอยู่บ้าง) เมื่อเทียบกับบทวิจารณ์ใน *อ่าน-คิด-เขียน เล่ม 1* ข้าพเจ้ากลัวที่จะกล่าวอย่างภาคภูมิใจว่า แม้จะผ่านการปรับแก้และโอบตีทางความคิดอย่างสาหัส ทว่า อัตลักษณ์ของผู้เขียนและจุดยืนของบทวิจารณ์ตั้งแต่แรกเริ่มนั้น ยังคงปรากฏชัดอยู่ และนี่คือสิ่งที่ข้าพเจ้าคิดว่าเป็นเสน่ห์ของงานวิจารณ์ทั้ง 13 เรื่องในหนังสือเล่มนี้ แม้จะยังไม่ชัดเจน แต่ก็เป็นงานที่เริ่มมี *เสียง* และ *ศิลปะการเขียน* เป็นของตนเอง ข้าพเจ้าเชื่อว่าผู้อ่านจะได้รู้จักตัวตนของนักเรียนวรรณกรรมทั้ง 13 คนและร่วมสนทนาอย่างออกรสผ่านบทวิจารณ์วรรณกรรมของเขาและเธอ

เนื้อหาบทวิจารณ์ของนักเรียนวรรณกรรมใน *อ่าน-คิด-เขียน เล่ม 2* มีความหลากหลายและเข้มข้นมากกว่าที่ปรากฏใน *เล่ม 1* แบ่งออกเป็น

- บทวิจารณ์กวีนิพนธ์ จำนวน 6 บท ซึ่งเลือกวิจารณ์กวีนิพนธ์เรื่อง “วงกลม” ของ อีสุวรรณ ปิติภากร และ นลิน ลินธูประมา กวีหนุ่มสาวเอกภาษาไทย อักษรฯ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งฝากผลงานไว้ใน *อ่าน-คิด-เขียน เล่ม 1*, เรื่อง “บันทึกวันเปิดเทอม” ของ อตุล จันทรศักดิ์, เรื่อง “ป่วย” ของ กุศลจิต พรชัย แสนยะมูล, เรื่อง “บุพการี” และ “น่านมสืแดง” ของ อังคาร กัลยาณพงศ์, เรื่อง “รอยยิ้มและเสียงหัวเราะ” ของ กิตติคุณ คัมภีรานนท์ และเรื่อง “หัวใจไดโนเสาร์” ของ จามรี ตันไพฑูรย์ดีที ข้าพเจ้าขอใช้พื้นที่นี้เพื่อขอบพระคุณกวีผู้สร้างงานทุกท่าน ขอขอบคุณคุณอ้อมแก้ว กัลยาณพงศ์ ทายาทของท่านอังคาร กัลยาณพงศ์ซึ่งอนุญาตให้ตีพิมพ์บทกวีเรื่อง “บุพการี” และ “น่านมสืแดง” ขอขอบคุณมูลนิธิเอสซีจีและบริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน) ที่อนุญาตให้ตีพิมพ์บทกวีเรื่อง “รอยยิ้มและเสียงหัวเราะ” ซึ่งได้รับรางวัล Jury’s Mention ในเวที Young Thai Artist Award และบทกวีเรื่อง “หัวใจไดโนเสาร์” ซึ่งได้รับรางวัลกวีนิพนธ์ยอดเยี่ยมจากนายอินทร์ อเวอรด์ ไว้ในหนังสือเล่มนี้ก่อนหน้าบทวิจารณ์วรรณกรรมของนิสิต

- บทวิจารณ์เรื่องสั้น จำนวน 5 บท ซึ่งเลือกวิจารณ์เรื่องสั้น “ม้าสี-ผีเจ้านาย” ของ ชัยวุฒิ ศรีสุโข, เรื่อง “เพลงชาติไทย” ของ วัชร วัชระ สัจจะสารสิน, เรื่อง “มักกะลีผล” ของ นที ศศิวิมล, เรื่อง “นักสะกดรอย” ของ อัญชัน และ เรื่อง “หวาด” - “คืนฆาตกรรม” ของอุเทน พรหมแดง

- บทวิจารณ์นวนิยาย จำนวน 2 บท ซึ่งเลือกวิจารณ์นวนิยายเรื่อง *เดียวดายใต้ฟ้าคลั่ง* ของ แดนอรัญ แสงทอง และเรื่อง *สงครามชีวิต* ของศรีบูรพา

ในการจัดทำหนังสือ *อ่าน-คิด-เขียน* ข้าพเจ้าหมายมุ่งที่จะเชิญชวน “นักเขียน” “กวี” “นักเรียนวรรณกรรม” “นักวิจารณ์” “นักวิชาการ” และ “นักอ่าน” มาสนทนาและถกเถียงกันในหลากหลายทิศทางหลายมิติ โดยมีวรรณกรรมเป็นสื่อกลาง การส่งต่อบทวิจารณ์ของนิสิตให้ผู้ทรงคุณวุฒิ เขียน “บทวิจารณ์ข้อวิจารณ์” หรือ “ข้อคิดเห็นเชิงวิจารณ์ข้อวิจารณ์” โดยที่ข้าพเจ้าไม่ได้กำหนดรูปแบบและความยาวที่ตายตัวยังคงเป็นรูปแบบหลักที่ข้าพเจ้ารักษาไว้เพื่อสร้างบทสนทนาต่อเนื่อง อันเข้มข้น ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิในวงวรรณกรรม วงวรรณกรรมศึกษา และวรรณกรรมวิจารณ์ทั้ง 13 ท่านที่กรุณาข้าพเจ้าและนิสิตเป็นอย่างมาก ขอขอบพระคุณ อาจารย์คงกฤษ ไตรวงศ์ อาจารย์อตุล จันทรศักดิ์ ผศ.ดร.สายวรุณ สุนทโรทก ผศ.ดร.ศิริประภา ชวะนะญาณ อาจารย์วุฒินันท์ ชัยศรี อาจารย์อาทิตย์ ศรีจันทร์ ดร. อลงกต ใหมด้วง (‘กัลปพฤกษ์’) พญ.ชัยวุฒิ ศรีสุโข คุณกุศลจิต พรชัย แสนยะมูล คุณวัชร สัจจะสารสิน คุณคามิน คมนีย์ นิชานนท์ นันทศิริศรณ์ และทศพล ศรีพุ่ม

เนื่องจาก “การวิจารณ์วรรณกรรม” ไม่อาจแยกขาดไปจาก “การวิจารณ์สังคม การเมือง และวัฒนธรรม” ดังนั้น ข้าพเจ้าจึงคิดเพิ่มเติม “บทวิจารณ์สังคมผ่านวรรณกรรม” เพื่อสร้างมิติของการสนทนาถกเถียงใน *อ่าน-คิด-เขียน เล่ม 2* ให้ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น โดยได้ส่งต่อบทบทกวีนิพนธ์และบทวิจารณ์กวีนิพนธ์ของนิสิตให้ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นคนในสาขาวิชาชีพแพทย์และครูซึ่งเกี่ยวเนื่องกับตัวบทต้นทางได้อ่าน-คิด-เขียนบทวิจารณ์สังคม ขอขอบพระคุณ นพ.มารุต เหล็กเพชร หรือที่เรารู้จักกันในนามหมอ NIL (นามปากกา นพ. ปักษนาวัน) และคุณครูชัยชาญ ปรานค์ประทานพร

ครูผู้ช่วยใหม่หมาดซึ่งเพิ่งสำเร็จการการศึกษาครุศาสตรบัณฑิตจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2558 ที่มาร่วมเติมบทสนทนาให้เต็ม

นอกจากเนื้อหาเข้มข้นของ “บทวิจารณ์วรรณกรรม” และ “บทวิจารณ์ชิ้น” โดยผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว *อ่าน-คิด-เขียน: รวมบทวิจารณ์วรรณกรรมของนักเรียนวรรณกรรม เล่ม 2* ยังได้รับเกียรติจากอาจารย์ชัยมัยกร บางคมบาง ศิลปินแห่งชาติสาขาวรรณศิลป์ ในการรื้อยกรองบทกวี “จำหลักไว้” และได้รับความกรุณาจากครูสุวรรณา เกรียงไกรเพ็ชรในการเขียน “จดหมายถึงบรรณาธิการ” หลังการอ่าน *อ่าน-คิด-เขียน ฉบับบุกเบิก เล่ม 1* เนื่องจากเป็นข้อชวนคิดเกี่ยวกับการวิจารณ์วรรณกรรมที่เป็นประโยชน์ยิ่ง จึงขอนำมาตีพิมพ์ไว้ในเล่ม 2 อีกครั้งหนึ่ง

“เรื่องรับเชิญ” ในหนังสือเล่มนี้ เป็นผลงานจากนักเขียนสาว-หนุ่มรุ่นใหม่ไฟแรงอย่างปอเปรมสำราญ หนึ่งในคณะผู้เขียนรวมเรื่องสั้นชุด *ทำลาย เธอกแล้ว* (สนพ.เม่นวรรณกรรม) และนั่นคานี้ ผู้เขียนรวมเรื่องสั้นชุด *เท่าที่จำได้* (สนพ.ตำหนัก) ซึ่งมีลูกล่อลูกชนเชิงวรรณศิลป์ที่น่าติดตาม นอกจากนี้ *อ่าน-คิด-เขียน เล่ม 2* ยังขยายเนื้อหาเพิ่มเติมให้ความหลากหลายด้วยคอลัมน์เปิดใหม่อย่าง “นิลิตอ่านอะไร?” [Book Review], “ย่อยวิทยานิพนธ์,” “คลังข้อมูลนักเขียน-นักวิจัย: อักษรศาสตร์” (ฉบับทดลองอ่าน) จัดทำโดย นิลิตในรายวิชา 2201252 *วิวัฒนาการวรรณกรรมไทย* ในปีการศึกษา 2559 และ “แนะนำศิษย์เก่าภาควิชาภาษาไทย อักษร จุฬาฯ”

สมบูรณในความบกพร่อง เป็นคำที่ข้าพเจ้าคิดถึงเมื่ออ่าน *อ่าน-คิด-เขียน: รวมบทวิจารณ์วรรณกรรมของนักเรียนวรรณกรรม เล่ม 2* จบลงอีกครั้งหนึ่ง ข้าพเจ้าอดสงสัยไม่ได้ว่าในภาวะที่เราโหยหาความสมบูรณ์ (แบบ) และพยายามเติมเต็มตัวเองด้วยวิถีทางต่าง ๆ นานานั้น แท้ที่จริงแล้ว เราเป็นคนที่สมบูรณ์ขึ้นจริง ๆ หรือไม่ หรือเราทำได้แต่เพียงหลงอยู่ในเขาวงกตแห่งมายาภาพที่ว่า เราได้ครอบครองความสมบูรณ์ ทั้งที่จริง เราอาจทำได้เพียงเวียนว่ายอยู่ในความบกพร่องและพร่องขาดอันสมบูรณ์ ปัญหาเชิงปัจเจกและปัญหาเชิงโครงสร้างนับแต่ถือกำเนิดเล่าเรียนศึกษา ทำมาหากิน สร้างครอบครัว วางจุดหมายในการใช้ชีวิต ป่วยไข้ จวบจนตายจากในห้วงชีวิตของคนเรา ล้วนเป็นความบกพร่องโดยสมบูรณ์ซึ่งเกิดก่อนกาลที่จะมีวิเศษใดรักษาได้ (หรือวิเศษนั้นอาจมีแต่เพียงในนิทาน) ข้าพเจ้าหมายใจว่า *อ่าน-คิด-เขียน เล่มนี้* คงจะทำหน้าที่ได้อย่างไม่บกพร่องจนเกินไปนักในการชี้ชวนให้ผู้อ่านครุ่นคิดพินิจถึงกาลเวลาที่ผ่านไป ในห้วงชีวิตของเราท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง *ชีวิตของสังคม* ที่เราอาศัยอยู่เพื่อสร้างให้เกิดการยอมรับความจริงที่ว่า *ไม่มีอะไรหรือใครสร้างสิ่งสมบูรณ์ได้* เราทำได้แต่เพียงคิดค้นและร่วมมือกันพัฒนาที่บรรเทาอาการเรื้อรังของความป่วยไข้ให้ทรงตัวหรืออย่างดีก็ทุเลาลงได้เท่านั้น นี่เป็นพันธกิจร่วมซึ่งข้าพเจ้าปรารถนาจะทำร่วมกับท่านภายหลังพันธกิจในฐานะบรรณาธิการและนักอ่านจบลง

ด้วยความจริงจังและจริงใจ

หัตถกาญจน์ อารีศิลป์

ชั้น 12 อาคารบรมราชกุมารี 3 สิงหาคม 2560

กองบรรณาธิการ

1 นี๊ด	ลฎาภา อินทรหมา	5 น้ำฝน	เสาวภาคย์ ชันมัน
2 เอ็งเอย	นีนนิมมาน ยอดเมือง	6 ครูน้า	หัตถกาญจน์ อารีศิลป์
3 นลิน	นลิน ลินฐประมา	7 แพน	บุญยานุช พิณจินยม
4 ชี	ชาร์ อัครัตนาพร	8 จี๊บบ้าง	พิมพ์พญา เจริญศิริพันธุ์

ชิตวัน เพชรรัตน์ (ผู้วาดภาพ)

ชื่อเล่น 'ฟ้าใส' นามปากกา BlueCiel กำลังศึกษาอยู่สายวิทย์-คณิต โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว ชอบการวาดภาพ อ่านหนังสือ และดูภาพยนตร์ สรุปลแล้วคือชอบการถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นผลงานสื่อ ผลงานที่ผ่านมามีงานวาดภาพคาแรคเตอร์ดีไซน์ แพนอาร์ต และสติ๊กเกอร์ไลน์ เป้าหมายในตอนนี้คือการได้ศึกษาต่อด้านการออกแบบเพื่อการสื่อสารในระดับมหาวิทยาลัย ส่วนเป้าหมายในชีวิตอีก 10-20 ปีข้างหน้าคือการใช้ชีวิตอย่างมีความสุขได้โดยไม่ต้องพึ่งพาความฝันของตัวเอง

E-mail : blueciel@gmail.com

Instagram : blueciel

กว่าจะเป็นปก วงล้อไดโนเสาร์

ปกเล่มนี้ถือกำเนิดขึ้นจากคำสองคำคือ *ชีวิต* และ *เวลา* วงล้อพันเฟืองถูกออกแบบให้เป็นทั้ง “นาฬิกา” ซึ่งสื่อถึงชีวิตของมนุษย์ที่หมุนเปลี่ยนและก้าวเคลื่อนไปในแต่ละวัน และเป็นทั้ง “วงล้อหมุน (เสี่ยงโชค)” ที่ภายในประกอบด้วยสัญลักษณ์จากเรื่องต่างๆ ในเล่ม อันที่จริง ชีวิตของเราทุกคนล้วนต้องประสบกับสิ่งต่างๆ ในวงล้อนี้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้และไม่อาจคาดเดาได้เลยว่าเราต้องพบเจอกับอะไร จะดีหรือร้าย สุขหรือทุกข์ เราต้องผ่านช่วงเวลาต่างๆ ทั้งเวลาที่มีรอยยิ้ม เวลาที่เราป่วย เรากลับ เราเห็นดเห็นน้อยหรือบอบช้ำ

นักเรียนวรรณกรรมทุกคน เป็นเหมือน “ไดโนเสาร์” ที่เป็นผู้หมุนวงล้อบนหน้าปกนี้ คือมีหน้าที่ อ่าน ช่วงเวลาของชีวิตที่วรรณกรรมสะท้อนออกมา **คิด** ตั้งคำถามกับสิ่งต่างๆ ที่เห็นผ่านแว่นขยาย และ **เขียน** ความคิดเหล่านั้นเป็นบทวิจารณ์ ซึ่งประกอบรวมเป็นหนังสือเล่มนี้ขึ้นมา

ซาริ อ้าวัดนาพร

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนเรื่องต่างๆ ในเล่ม

เพลงชาติไทย

น้ามนัสแดง
บุพการี

ม้าขี่-ผีเจ้านาย

ป่วย

บันทึกวันเปิดเทอม

วงกลม
หัวใจไดโนเสาร์

เดี๋ยวตาย
ได้ฟ้าคลั่ง

สงครามชีวิต

หัวใจไดโนเสาร์

มักกะสีผล

นักสะกดรอย

รอยยิ้มและ
เสียงหัวเราะ

หาวด
คืนฆาตกรรม